

Győztesek köztársasága

Gyülöttem. Évekig. Nem értett semmit. Titokzatoskodott, mint egy nagyfiú, és közben az egészből semmit nem fogott fel. Azt hitte, hogy csak úgy elmehet? Apa nélkül felnevelem, főzök, mosok rá minden nap, megvarrom a lyukas zsebét, gondoskodom róla, érdeklődöm a szaros kis élete iránt, ő meg angolosan, szó nélkül távozik. Au revoir! ...vagy franciásan. Mindegy. A franciák a... melegek. Nem? Hát akkor franciásan.

Próbáltam nem keresni. A Ferencet meg pláne nem értesítettem. Akkor még úgy gondolkoztam, hogy a gyerek már felnőtt, meg kell hagyni a saját terét, magányszféra... ilyenek. De még iskolába járt! Nem akartam ott sem zavarni (mégiscsak az ő döntése volt), de aztán néhány nappal később felhívott az igazgatónő, hogy okvetlenül beszéljünk, mert a gyerek komoly rendőrségi ügybe keveredett.

A munkahelyemen hívott fel, éppen egy megbeszélés kellős közepén voltam. Egyébként egy szülővel, aki a súlyosan fogyatékos gyermekét akarta beíratni hozzánk. Az anyuka az önkormányzathoz folyamodott kérelemért, mert az ő fia esetében nem járt volna a fejlesztőpedagógiai alapellátás sem. Elfelejtettem kikapcsolni a telefonom. Mondtam az igazgatónőnek... egy kicsit hibáztam; mondtam neki, ott az anyuka előtt, hogy én most megbeszélésen vagyok, nem tudok a hülyegyerekem dolgaival foglalkozni. Szerintem ezért nem íratta be az anyuka a fiát hozzánk. Pedig mi fejpénzt kapunk a gyerekek után. Ettől elesünk. Na, nem ez a lényeg.

Átmentem a gyerek iskolájába. Rettenetes dolgokat mondott. Samu, felbuzdulva az előadása sikerén, meghirdetett az iskolában egy performansz-estet. Össze is gyűltek az osztályteremben: diáktársak, tanárok. Samu levetkőzött, és leöntötte magát benzinnel.

Hát ez van. Ilyeneket csinál az én fiam. A Nevelési Tanácsadóban az ilyen gyerekek szüleinek azt szoktam mondani, hogy a gyerek otthon nem kap elég figyelmet, és ugyan egy ilyen eseményről távol akarja tartani a szülőket, de tisztában van vele, hogy kitudódik, úgyhogy ezzel a gesztussal éppen hozzájuk szól. Ez egy figyelmeztetés a szülőknél.

Kicsapták. Pont az érettségi évében.

Nem költözött haza. Tovább tetézte az ügyet azzal, hogy keresett magának egy gyámot, a Ferenc testvérét, azzal iratkozott be egy másik iskolába. Próbáltam egyszer felvenni a kapcsolatot a Tamással, de amikor meghallotta a hangomat, annyit mondott, hogy ne hívjam többet, és letette a telefont. Teljes hírzárlat.

Azt sem engedte, hogy a közelében legyek. Hát így nehéz kapcsolatot tartania egy anyának a gyerekeivel! De aztán hallottam, mert azért az igazgatóval leveleztem, hogy Samu-nak jók a jegyei, négyes-ötös, úgyhogy könnyen le is érettségizett. A tanárok panaszkodtak nekem, hogy a gyerek szótlán, nem barátkozik, kicsit gőgös, de hát én ezt már ismer-tem. A földrajztanár szerint a Samu betegesen koravén. Phahh!

Szerencsére a Ferenc nem jelentkezett, ami persze érthető, a történetek után, úgyhogy legalább előtte nem kellett magyarázkodnom.

A ballagásra elmentem. Nagyon magasra nőtt. Sírtam is. A ballagás után ott ácsorgott egy idősebb fiúval a kapu előtt. Amikor odamentem hozzá, azt hittem, leforráz... teljesen színtelen, jéghideg hangon üdvözölt. Azt mondta, jó napot, Gabriella. Régen láttam. Hogy bírja az egyedüllétet? Elképedtem. Egyetlen szót sem tudtam mondani. Egy kis időbe telt az is, hogy eleredjenek a könnyeim, de addigra Samu meg a másik fiú már nem voltak ott.

Szaladtam utánuk, körbefutottam az egész tömböt, a szomszéd utcákat; azt akartam megkérdezni tőle, hogy hol laksz, Samu, csak azt mondd meg, hol laksz és kívül. Ennyit akartam csak, de nem találtam.

Aztán már úgy követtem a dolgait, mint a Ferencnek. Néha rádióból, egy-egy újságcikk-ből... merthogy nagy ember lett. Valahogy bekerült egy ilyen színházi balett-társulatba cégvezető asszisztensként, azt hiszem. De mondom, ezekről a dolgairól alig tudok.

Ha a Nevelésiben találkoztam egy kultúrszülővel, aki ismerte a kurrens színházi ügye-ket, hamar kiderült, hogy ismerte a fiamat, vagy legalább már hallott róla. Nem mutat-hattam a kelletténél nagyobb érdeklődést; minden kiderült volna, de azért ilyenkor na-gyon figyeltem a részletekre. Ha a társulatnak volt egy új előadása, elmentem megnézni, de Samut soha nem láttam.

Egy-két évvel később felbukkant a Ferenc. Szinte a létezéséről is megfeledkeztem. Tel-jesen lerongyolódott. Vasárnap este volt. Hozott egy üveg konyakot ajándékba. Ősz, min-dig egyenesre fésült, vállig érő haja úgy állt szerteszét, mint az idegszálaim. Neki a keze, nekem a gyomrom remegett.

Háromunk történetének valójában mi vagyunk az áldozatai és a menekültei. El is kezd-tem bögni. Még be sem lépett az ajtón, minden felkavarodott bennem. Vártam, hogy át-öleljen, de eltűnt a konyhában. Aztán visszajött, megfogta a kezemet, és mint a kisgyere-kek, bevont a nappaliba. Leültetett, leült velem szemben, akkurátusan kitette az üveget, a két poharat, a szivartárcáját, és rágyújtott. Engem is megkínált.

Együtt szivaroztam és konyakoztam a közös nappalinkban egy vadidegen férfival.

Szivarozás közben nem lehet sírni. A szivar ahhoz túl méltóságos; nagyon idéltlen lenne. A Ferenc jól kitalálta ezt. Elmondtam neki, hogy mi lett velünk, Samuval és velem. Meg-értően bólogatott. Ez is annyira jellemző rá. Talán nem is hallotta, amit mondok, vagy éppen azon medítált, hogyan lehetne mindezt dokumentálni. De hát könyörgöm, a saját gyerekeit ne dokumentálja, hanem szeresse!

Keresztbe tett lábbal ült, még a cipőjét sem vette le. Büszkének mutatta magát, pedig látszott rajta, hogy ennyi, vége. Kérdeztem, mi van vele, hogy megy a sora. Mondta, hogy jól, a lehető legjobban, köszöni kérdésem. Mondtam neki, hogy ezt kötve hiszem.

„Miért?”

„Mert ha jól menne a sorod, akkor nem jöttél volna fel hozzám, és nem lenne ennyire lerongyolódva a képed.” Titokzatos mosoly, előredől és elnyomja a szivart.

Csakugyan, mondta, lehetne jobb is.

Lemosdattam. Ő is többet ivott a kelletténél, meg én is. Én nem bírom a piát. A kád-ban elsírta magát, mint egy kislány. Hüppögött, kiabálva vette a levegőt. Mondta, hogy most azonnal keressük meg.

„Kit?”

„Keressük meg a fiunkat!”

Nem volt semmi. Csak egymás mellett aludtunk. Ennyi jó volt. Hozzá is bújtam, átöleltük egymást. Mindegy. Reggel főztem neki egy kávé. Most mi lesz? Nem maradhatna, mint régen, kérdezte. Mondtam neki, hogy ne nevetesse ki magát. Nekünk semmi közünk egymáshoz, amióta elment. Menjen most is. A bocsánatomért esedezett. Ezzel még ráadásul bosszantott is, megkeményített. Mielőtt elbőgtem volna magam, gyorsan kiraktam. Nem azért bőgtem volna, mert bármit is felkavart bennem, hanem egyszerűen csak... na, hát ha egy meglett férfi egy asszony előtt térdel és a könnyeivel összemocskolja a háloíngét, az könnyeket csal az ember szemébe. Úgy értem, bárkiébe.

Menjen csak.

Magdikának, a Nevelési takarítónőjének a sógora bejáratos lett a táncgyűttesbe mint fotós. 2010 volt. Ettől fogva rajta keresztül tudtam meg néhány dolgot a fiamról. A hátfájása rosszabbodott. Kinevezték nem tudom micsodának, de ő rendezni szeretett volna. Azt is hallottam, hogy összejött az akkor híres botrányhős színházrendezővel. Egyszer egy hetilapban láttam a Samuról egy fotót. Alig ismertem rá! Nagyon magas lett, magasabb, mint a Ferenc, nagyon elegáns, ezüstszínű ingben és rózsaszín nyakkendőben, testhezállót szövetnadrágban és citromsárga, hegyes lakkcipőben, keresztbe tett lábbal állt egy kert teraszán, mellén keresztbe font karral, a terasz fagerendájának dőlve. Próbált mosolyogni, de látszott a fotón, hogy nehezebbre esik, úgyhogy csak a szép fehér fogait mutogatta. Igazából vicsorgott.

Az újságot valaki bedobta a postaládámba, de nem mellékelte hozzá semmiféle üzenetet. Volt akkoriban egy fiatal férfi, aki minden vasárnap egy csokor rózsát hagyott a lakásajtó előtt. Először azt hittem, ő az. Aztán meg azt, hogy kinyomozta Samut, és vele akar kedveskedni nekem. Mindegy.

Egyre többször láttam a nevét leírva. Nagyon fontos ember lett. Volt miniszterelnökökkel, kulturális államtitkárokkal, intézetigazgatókkal, az operaház vezetőjével, meg az isten tudja még, kivel szervezett konferenciákat, ilyen-olyan kulturális eseményeket.

Aztán egy nap ott állt a lakásajtóban ugyanúgy, mint hat évvel korábban a szobája küszöbén. Ki volt hidrogénezeve a haja, nem is szőkére, hanem fehérre. Piros ingben, fehér nyakkendőben. Hajára feltolt napszemüveggel. Egyik keze a zsebébe mélyesztve, másikban egy szál rózsá. Én a közeli kifőzdéből hozott gulyáslevesemet ettem.

Nem emlékszem, mi volt. Talán a nyakába ugrottam, vagy felsikoltottam, vagy sírtam. Nem tudom.

De mintha a nyakában csimpaszkodtam volna sokáig. Iszonyú magas lett. Éreztem a testtartásán, hogy eltol magától. Fáj még a hátad, kérdeztem. Igen, néha kicsit fáj. Megmasszírozom, mondtam. Nem kell, köszönöm, járok masszórhöz. Felemelte a kezében tartott rózsát, és körbenézett. Vázáért szaladtam. Nem akartam elrontani a pillanatot, meg sem szólaltam.

Megkínáltam kávéval. Nem kért. Leült egy kicsit, szinte leguggolt a székre. Láttam, hogy nagyon fáj a háta.

„Amikor kicsi voltam, nem volt valami gondom a szopással? Vagy a tejeddel? Nem apadt el?”

Piff! Ezt... így... minden bevezetés nélkül.

Mondtam neki, hogy semmi.

„Talán csak az, hogy egy kicsit mohó voltál.” Megismételte: mohó. De nem tudtam kitalálni, hogy csalódott, vagy ez egy visszakérdés, vagy... hogy most mi a baja.

„Miért jöttél? Nem akarsz-e mesélni magadról egy kicsit?”

Rám nézett, úgy emlékszem, nagyon vádlón. Azt mondta, nincs mit mesélnie. Képzeld el egy tökéletesen egyszerű életet, na az az övé. Aztán ránézett az órájára és elköszönt.

Legközelebb talán egy fél évvel később találkoztunk az intézetben. Kingát látogattam meg. Akkoriban kicsit sűrűbben jártam be hozzá. Az igazat megvallva, ezek a látogatások úgy teltek, hogy bementem a lányomhoz, leültem az ágya mellé, és néztem az ajtót, hát ha belép rajta a fiam vagy legalább a Ferenc.

Ha ezen kaptam magam, idegesen nevettem. Szerencsétlen hülyének éreztem magam, és gyorsan belekezdtem valamilyen magyarázkodásba, önfelmentésbe, hogy én nem ezért vagyok itt, hanem a lányom miatt, a lányom szeretete hozott ide.

Huszonkilenc éves volt, de nem látszott rajta. Értelmetlen arca volt. Sem nem koravén, sem nem fiatalos. A kort is az értelem adja. Van, akit öregít, van, akit fiatalít. Kingában szikrája sem volt az értelemnek. Az ápolók azt mondták, hogy rendkívül érzékeny, és óriási a szíve, hogy az intézet legjobb lakója.

Néztem a testét. Szép lány lehetett volna. Sima volt a bőre, kicsit kék-eres, kicsit lila a húsa... amikor sétáltunk a parkban, egyik-másik beteg megfordult utánunk.

Fogtuk egymás kezét. Teljesen elbambultam. Talán el is aludtam, mintha félig lecsúsztam volna a székről, amikor hallok a Ferenc hangját. Fölugrottam a székről; azt hittem, valamin rajta kaptak.

Nem a Ferenc volt, hanem Samu. Virágot hozott és csokoládét. Kingának.

„Nem tudtam, hogy látogatod a nővéredet.”

„Látogatom, mondta.”

„Mióta?”

„Az teljesen mindegy.”

Megkérdeztem, hogy nem akar-e kijönni sétálni. Kinga gügyögött, nevetett, tapsolt is örömeiben. Samu letette a kisszekrényre a csokoládét, lefektette a virágot, aztán minden szó nélkül felemelte Kingát az ágyból, és ott, a szemem láttára átöltöztette. Az én lányomat, az én kisfiam. Közben egyetlen pillanatra sem néztek rám, szerencsére. Rettenetes volt.

Minden, a világon minden ott történt az üres ágy túloldalán. Meg akartam szüntetni ezt az... ágyat, de nem tudtam, hogyan. Talán, ha ordítani kezdek, csapkodni, mintha én is boldognak lennék, rávetem magam az ágyára és áthúzódkodom rajta. Vetköztess le engem is...!

Nevetséges vagyok. Nem baj, megesik.

Odakint gyönyörű őszi koradélután volt. A gesztenyefákról már minden lehullott, minden sárga volt, fanyar, hűvös, de ahol a nap érte az ember bőrét, ott finoman melegített.

Kinga ment közepén, mi pedig két oldalt fogtuk a kezét. Nehezebbnek is és könnyebbnek is tűnt a beszélgetés. Nem kellett a szemébe néznom, de Kingán keresztül mégis... hát szóval közelebb voltunk egymáshoz.

Nagy, lankás, aranysárga budai park volt, egymást keresztező keskeny utakkal. Itt-ott pad, az utak mentén. Nagyon messziről egy főút hallatszott.

„Mi van veled? Nem mesélsz?”

„Utazom el.”

„Mikor? Hová?”

„Szingapúrba. Ma este.”

„Az Ázsia, ugye?”

„Igen. Délkelet. Malajzia.”

„Odaköltözl?”

„Háromhetes konferencia.”

„Igen. Színház?”

„Ez most miniszteri kiküldöttség.”

„Miniszteri? De hát... te soha nem voltál jóban a regnáló hatalommal.”

„Hogy jön ez ide?”

„Hát... nem tudom.”

„A delegátságnak nincs köze a szimpátiához. Érdekképviselőt kell nekik egy nemzetközi találkozón. Én pedig tudok érdeket képviselni. Ha kell, érvényesíteni is. Ez pedig, nagyobb léptékben, talán újra biztosít valami jövőt a független társulatoknak is. Mindegy, nem akarok magyarázkodni.”

„Nem is, nem is. Csak kíváncsi voltam. Velem nincs semmi különös. Élem a mindennapjaimat. Képzeld, tegnap a kedvenced volt: lazac, párolt zöldséggel. Nem vagy éhes? Beülhetnénk ide szembe, a cukiba. Meghívlak egy islerre.”

„Ez rettenetesen kedves, köszönöm.”

Vártam egy picit, de nem tudtam eldönteni, hogy akkor ez most igen vagy nem. Csöndben mentünk tovább. Hirtelen elbizonytalanodtam. Amióta belépett a kórterembe, még

nem kérdezett semmit. Semmit, csak válaszolt. Lehet, hogy magázni fog, és a nevemen szólít? Ebbe belegondolni is annyira rettenetes volt, hogy megszédültem; meg kellett állnom egy pad mellett. Megkértem, hogy üljünk le egy kicsit.

„Hogyne. Leülünk.”

Kerestem a lehetséges témákat, amikkel nem sértem meg.

Aztán annyit tudtam mondani, hogy van bennem egy rossz érzés, hogy keresnem kell előtted a szavakat, vigyáznom kell előtted a mondataimmal... sajnálom.

„Ez hogy értendő”, kérdezte.

„Most mit csinálsz a társulatban? Rendezel?”

„Most éppen nem. Nemsokára lesz egy kis időm, ha túlvagyok ezeken az elintézendő borzalmakon, és akkor, talán tavasszal, vagy legkésőbb nyáron megvalósítom a tervemet.”

„Elmondod, mi az?”

„Majd egy másik alkalommal. Most csak összezavarna. Túlságosan belelovallnám magam, ha beszélnék róla, és nem tudnék a folyó ügyekre összpontosítani.”

„Persze, világos.”

Kinga elunta az ücsörgést. A pad körül bóklászott, nézegette a rovarokat, lehullott faleveleket, aztán nógatni kezdett minket. Megfogta Samu kezét, és cibálta, hogy menjünk.

„Képzeld, nemrég meglátogattam a Ferenc. Nincs valami jól. Egy estén át vigasztaltam... egy kicsit mintha meg is nyugodott volna. De ne aggódj, nem fogunk már összejönni.”

„Azt hiszem, mindenkinek így jobb.”

A főbejárat előtt álltunk. Samu felém fordult, és közölte, hogy neki most el kell köszönnie, nehogy lekésse a repülőt. Ha nem gond, kísérem vissza Kingát egyedül.

Kinga bögni kezdett. Kis híján én is. Odahajolt hozzám a kisfiam, és adott egy szúrós, borostás puszit.

Soha többé nem láttam.

A politikai pályáját egy darabig követtem; nagyon agilis volt, gyorsan ívelt föl a karrierje. Két év múlva kulturális államtitkár-helyettes lett. Egyre gyakrabban lehetett látni itt-ott. Én mindig a hátát próbáltam figyelni, hogy fáj-e. És mindig láttam a képeken, hogy igen, nagyon fáj.

Erről az egész farsang-ügyről viszont semmit nem tudok. Az utóbbi időben egyáltalán nem láttam már bele az életébe. Azt sem tudtam, milyen körökben forgolódik. Ha Kingához mentem, mindig megkérdeztem az ügyeletes ápolónőt, hogy volt-e itt a kisfiam. Nem tudták, ki az. Ha úgy kérdeztem, hogy Vincze Samu látogatta-e a beteg hűgát, akkor felragyogott az arcuk. Hogyne! Az a kedves fiatalember. Jó sokat tud beszélni, tette hozzá az a búbájos kis töltöttgalamb. Nem is tudtam, hogy a maga fia! Stb., stb.

„Jó sokat tud beszélni.” Hát ez tette be a kaput! Kész, én el vagyok átkozva! Hogy az én fiam, a kis Samu beszédes? Egész életemben alig hallottam tőle pár mondatot, és akkor ez a pulyka... azt mondja, hogy beszédes? Hogy csak úgy csacsog, röhög az egész osztály... Még az osztályvezető főorvos úr is. Mindenkire van két jó szava, előzékeny, udvarias...

Nem elég, hogy a férjem elhagyott minket, a lányom... nincs is lányom, ő is elhagyott, a fiam is elhagyott, aztán meg ez. Ez az ügy. Mindenki ezzel foglalkozik most, az emberek fel vannak bolydulva, pedig az én fiam! Először nem mást, hanem engem hagyott el. Engem!

Most meg, ha úgy vesszük, mindenkit elhagyott. Van most nekem egy kedves barátom. Ő azt mondta, és talán van is benne igazság, hogy beszédes, azt mondta, milyen beszédes, hogy éppen egy farsangi összejövetelem.

De mondom, én erről nem tudok semmit. Nem tudok, és nem is akarok tudni semmit. Mindig úgy derültek ki a részletek, hogy én nem akartam, és nem is örültem nekik. Erről is legjobb talán nem tudni semmit.

Mostanában már nem járok be a Kingához. Rengeteg hülyegyerekem van a munkahelyen is. Elegendem van már. Igazság szerint soha nem akartam velük foglalkozni. Elég nekem a családom. Itt van például a Ferenc is.

Egy hete bejelentkezett ebédre. Mostanában gyakrabban találkozunk: havonta, kéthavonta, ilyesmi. Már pénteken megvettem a vaddisznót. A házasságunk alatt állandóan arra

panaszkodott, hogy nem csinállok neki vadhúst, pedig a kedvence. Na hát most, gondoltam, megcsinálom. Pénteken reggel bepácoltam. Vasárnap korán reggel nekiállok megfőzni a gombakrémlevest, almát és szilvát sütni, aztán kiveszem a pácból a vaddisznót, hagyma- és répaágyra fektetem, jól megsózom, megborsozom, jó sok babérlevél, egy kis tárkony, lefedem, be a sütőbe. Főztem hozzá kevés spenótot, jól megfokhagymázva, egy kis tört krumplit szegfűszeggel.

Délre tálalva volt. Ott feküdt a felszeletelt vaddisznó a tányérokon, sült szilva, sült alma, egy nagy pecsét spenót, egy kis mustáros szósz, petrezselyem, minden. Másik tányérban a gombakrémleves. Egy pohár vörösbor, ólomkristályban, zenét is tettem fel. Déltől ültem így az asztalnál, egészen hatig. Nem akartam felhívni. Nem voltam éhes.

Úgy, ahogy volt, az egészet kidobtam a kukába.

Hát ennyit erről.

Viszont a Ferencet... őt soha többé nem akarom látni. ■ ■ ■

■ ■ ■
Gerőcs Péter (Budapest, 1985): író. *A betegség háza* című kötete 2013-ban jelent meg a Kalligramnál.

